

Tiedote 5.6.2020 klo 9

Turvealan yritysten elinvoimaisuudesta huolehdittava energiasiirtymässä

EU:n ja Suomen politiikassa korostetaan siirtymistä kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa. EU:ssa virallisena linjana on oikeudenmukainen siirtymä – ketään ei jätetä. Linjan toteutumisesta EU tulee tukemaan oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin turvin isolla tukulla euroja. Energiaturpeen tuotanto työllistää satoja pienyrityksiä ja parhaimmillaan tuhansia suomalaisia, jotka menettävät politiikan seurauksena nykyisen elinkeinonsa osin taikka kokonaan. Heidän asemansa on turvattava, kun yhteiskuntaa poliittisin päätösin siirretään kohti hiilineutraalisuutta.

EU:n komissio esittää oikeudenmukaisen siirtymän mekanismia (JTM, Just Transition Mechanism) sisältäen oikeudenmukaisen siirtymän rahaston JTF:n (Just Transition Fund) ja muita rahoituskeinoja. Mekanismin avulla voitaisiin Suomessa antaa tukea alueille, joihin kohdistuu vakavia taloudellisia ja sosiaalisia haasteita kuten työpaikkojen menetyksiä sen vuoksi, että energiaturpeen tuotanto vähenee. Tarkoitus on saada aikaan toimenpiteitä, jotka vievät kohti ilmastoneutraalia ta-
loutta. JTM:n kautta voisimme saada tukea energiaturpeesta toimeentulonsa saaneiden ihmisten ja yhteisöjen tarpeisiin. Mekanismin varoja ollaan viime tiedon mukaan lisäämässä tuntuvasti alkuvuonna esitetystä, ja myös Suomen osuus kokonaiserästä nousisi merkittävästi.

JTM:n suomia resursseja varmaan tervehditään ilolla maakunnissa ja niitä suunnitellaan käytettävän uuden vähäpäästöisen energiantuotannon taikka muun vähähiilisyttä tukevan toiminnan kehittämiseen kohdemaakunnissa. Mutta on tärkeää, että ei unohdeta niitä, jotka tässä siirtymässä kärsivät eniten menettämällä nykyisen elinkeinonsa.

Jotta oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin tuomista mahdollisuuksista pääsisivät ja ehtisivät hyötymään myös ne, jotka ilmastopolitiikasta eniten kärsivät eli energiaturvetuotannon pienyritykset, tarvittaisiin nykyistä selkeämpää ja hallitumpaa toimintaympäristöä. Heikentämällä aktiivisesti turvetuotannon olosuhteita esimerkiksi veroratkaisuun, kuten jotkut tahot vaativat, aiheutetaan työttömyyttä ja vaikeuksia sadoille energiaturvetuotannon parissa työskentelevälle yrityksille ja niiden työntekijöille. Kun tuotanto joudutaan lopettamaan, jäljelle jää energiaturpeen tuotantoalueita, joiden käyttö vaikkapa uuden metsän kasvatukseen tai uudelleen soistamiseen on ongelmallista ja joiden heitteillejätö tuottaa turhaan päästöjä vesistöihin ja ilmastoon. Ja tämä tapahtuu ennen kuin oikeudenmukaisen siirtymän mekanismeilla ehditään tuottaa näihin yrityksiin mitään apua. Tällä politiikalla aiheutetaan myös painetta ainespuumarkkinoille energiapuun kysynnän kasvaessa.

Energiaturvetuotannon parissa työskenteleville oikeudenmukaista olisi tarjota mahdollisuus jatkaa nykyisillä tuotantoalueilla toimintaa markkinaperusteisesti. Iso osa yrittäjistä siirtyy 2035 mennessä joka tapauksessa eläkkeelle ja ne, joilla toimintavuosia on enemmän jäljellä, voisivat nykyisen toiminnan oheen yrittää kehittää uutta liiketoimintaa. Vaihtoehtona taikka rinnakkaisena toimenpiteenä voitaisiin voida kompensoida energiaturvetuotannon ketjussa toimivien yritysten romahtavia tuloja sekä kaluston ja tuotantoalueiden alaskirjauksia. Nyt näyttää siltä, että nykyinen energiaturvetuotanto halutaan lopettaa niin nopeasti, että (rahoitus)pohja uuden kehittämiseen kadotetaan näissä yrityksissä. Oikeudenmukaisen siirtymän perusidea kuitenkin on, että ketään ei jätetä.

Lisätietoja Hannu Salo, toimialapäällikkö, Bioenergia ry, p. 040 502 2542
 Simo Jaakkola, varatoimitusjohtaja, Koneyrittäjät ry, p. 040 900 9414
 Kari Palojärvi, toiminnanjohtaja, Metsäalan Kuljetusyrittäjät ry, p. 0500 376 618
 Hanna Haavikko, puheenjohtaja, Suomen Turvetuottajat ry, p. 050 596 0600